

FRA paziņojums presei

Vīnē, 2014. gada 27. janvārī

Iedzīvotāji prasa efektīvu un pieejamu aizsardzību pret datu aizsardzības pārkāpumiem

Iedzīvotāji visā ES ir cietuši no datu aizsardzības pārkāpumiem, par kuriem ir atbildīgas publiskas un privātas struktūras, kas plaši izmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģijas. Datu aizsardzības pārkāpumi visbiežāk ir saistīti ar darbībām tīmeklī, tiešo mārketingu un video uzraudzību. Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (FRA) jaunākajā ziņojumā „*Pieļauve tiesiskās aizsardzības līdzekļiem datu aizsardzības jomā ES dalībvalstīs*” atklājas cietušo izpratnes un informētības trūkums par datu aizsardzību un iestādēm, kas viņiem var palīdzēt. Ziņojuma konstatējumi apliecina arī to, ka steidzami jāstājas spēkā ES pārskatītajiem datu aizsardzības noteikumiem.

„Eiropas iedzīvotāju personas datu vākšana un ļaunprātīga izmantošana mūsdienās ir kļuvusi ļoti viegla un vienkārša. Šis tiesību aizskārums var ļoti nopietni ietekmēt datu aizsardzības pārkāpumos cietušos,” saka FRA direktors [Morten Kjaerum](#). *“Ir pienācis laiks pilnvarot datu aizsardzības iestādes, lai tās palīdzētu vērsties pret šiem pārkāpumiem, nodrošinot cietušajiem pienācīgu tiesisko aizsardzību.”*

“Eiropas Savienībā datu aizsardzība pieder pie pamattiesībām. Mums jā rūpējas par to, lai šīs tiesības ir aizsargātas un lai pilsoņi tās varētu īstenot,” sacīja Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietiece un ES Tiesiskuma komisāre Viviāna Redinga. *“Šobrīd daudzi pilsoņi nezina, pie kā doties viņu datu ļaunprātīgas izmantošanas gadījumos. Tas nav pareizi. Komisijas datu aizsardzības reformas priekšlikumi padarīs dzīvi vieglāku: tiks izveidots pilsoņiem paredzēts vienots kontaktpunkts, kas nodrošinās iespēju sazināties ar vietējo datu aizsardzības uzraudzītāju. Pilsoņiem vairs nevajadzēs rezervēt lidmašīnas biļeti, lai dotos sūdzēties – neatkarīgi no tā, kur Eiropas Savienībā atrodas uzņēmums, kura rīcībā ir attiecīgie personas dati. Es aicinu ministrus sekot Eiropas Parlamenta piemēram ātri ieviest datu aizsardzības reformu, kas uzlabos pilsoņu tiesību aizsardzību.”*

Iztaujājot cietušos, ir atklājies, ka lielākā daļa pārkāpumos cietušo vērsas datu aizsardzības iestādēs. Bieži tas notiek nevis tādēļ, lai prasītu finansiālu kompensāciju, bet gan tādēļ, lai nodrošinātu, ka neatkarīgas līdzīgi pārkāpumi. Tikai izņēmuma gadījumos cietušie vērsas tiesā. Viņi uzskata, ka tiesu procedūras ir pārāk sarežģītas, dārgas un laikietilpīgas. Aptaujātos uztrauc arī juridiskās palīdzības un datu aizsardzības speciālistu trūkums, kā arī

datu aizsardzības iestāžu un starpniekorganizāciju nepietiekamie resursi. Turklāt ir konstatēts, ka cietušajiem trūkst informācijas par datu aizsardzības procedūrām un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

Ziņojums liecina, ka ES dalībvalstu datu aizsardzības iestādes var izdot rīkojumus, lai novērstu pārkāpumus, un piemērot sankcijas, sākot no brīdinājumiem un naudas sodiem un beidzot ar licenču atsaukšanu. Tomēr šo sankciju apmērs un ilgums dažādās valstīs var ievērojami atšķirties. Gandrīz visās valstīs ir iespējams piemērot arī kriminālsankcijas – naudas sodus vai brīvības atņemšanu –, bet arī šo sodu ilguma un naudas sodu apmēra ziņā starp dalībvalstīm pastāv lielas atšķirības.

Datu aizsardzības pārkāpumi visbiežāk ir saistīti ar darbībām tīmeklī, tiešo mārketingu un video uzraudzību ar videonovērošanas kamerām. Par šiem pārkāpumiem visbiežāk ir atbildīgas valsts struktūras, tiesībsardzības, finanšu un veselības aprūpes iestādes. Pārkāpumos cietušie visbiežāk sūdzas par nedrošību, kaitējumu reputācijai un emocionālu stresu.

Ierosinātajai ES datu aizsardzības noteikumu reformai būtu jāpalīdz mazināt šīs problēmas. Pamatojoties uz ziņojuma konstatējumiem, *FRA* iesaka:

- **uzlabot sabiedrības izpratni** par sūdzību iesniegšanas mehānismiem, tostarp par valsts datu aizsardzības iestādēm un to lomu;
- **apmācīt** juridisko profesiju pārstāvjus par datu aizsardzības jautājumiem, lai viņi varētu piedāvāt kompetentākas konsultācijas;
- stiprināt **datu aizsardzības iestāžu** neatkarību;
- nodrošināt datu aizsardzības iestādēm **pietiekamus resursus** un pilnvarojumu pārkāpumu novēršanai;
- **finansēt** pilsoniskās sabiedrības organizācijas un neatkarīgas struktūras, lai tās palīdzētu cietušajiem meklēt tiesisko aizsardzību;
- **racionalizēt noteikumus par pierādīšanas pienākumu**, jo īpaši ar tiešsaisti saistītās lietās, lai iedzīvotājiem būtu vienkāršāk vērsties tiesā un uzraudzības iestādēs.

Ziņojumā ir iekļauts pārskats par tiesisko regulējumu un procedūrām, ko iedzīvotāji var izmantot datu aizsardzības pārkāpumu gadījumos. Ir sniegti arī cietušo un par datu aizsardzības pārkāpumu novēršanu atbildīgo personu faktiskās pieredzes piemēri, kas palīdz apzināt jomas, kurās jāveic uzlabojumi, lai atvieglotu cietušo piekļuvi tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

Lai palīdzētu labāk izskaidrot datu aizsardzības jautājumus, *FRA* ir publicējusi arī rokasgrāmatu par Eiropas datu aizsardzības judikatūru. Kopā ar Eiropas Padomi izstrādātā rokasgrāmata ir adresēta juridisko profesiju pārstāvjiem un nevalstiskām organizācijām, kas nav specializējušās datu aizsardzības jomā.

Ar ziņojumiem var iepazīties šādās tīmekļa vietnēs:

- [Piekļuve tiesiskās aizsardzības līdzekļiem datu aizsardzības jomā ES dalībvalstīs](#)

Lai iegūtu plašāku informāciju, rakstiet uz e-pasta adresi media@fra.europa.eu / vai zvaniet pa tālruni: +43 1 580 30 642.

Piezīmes redaktoriem

- *FRA* salīdzināja datu aizsardzības tiesību aktus un tiesiskās aizsardzības līdzekļus visās 28 ES dalībvalstīs. Turklāt tika iztaujāti vairāk nekā 700 cilvēku 16 ES dalībvalstīs: Austrijā, Bulgārijā, Čehijas Republikā, Somijā, Francijā, Vācijā, Grieķijā, Ungārijā, Itālijā, Latvijā, Nīderlandē, Polijā, Portugālē, Rumānijā, Spānijā un Apvienotajā Karalistē. Aptaujāto vidū bija datu aizsardzības pārkāpumos cietušie, tiesneši un advokāti, datu aizsardzības iestāžu un cietušo atbalsta organizāciju darbinieki.
- Tiesības uz personas datu aizsardzību ir ietvertas [ES Pamattiesību hartā](#).
- Ar [FRA darbu datu aizsardzības jomā](#), tostarp iepriekšējiem ziņojumiem, var iepazīties *FRA* tīmekļa vietnē.
- *FRA* sniedz ar pierādījumiem pamatotus padomus ES un dalībvalstu lēmumu pieņēmējiem, tādējādi veicinot labāku informētību un lielāku mērķtiecību debatēs un politikā par pamattiesību jautājumiem.